

# REFERAT Sundhedssamarbejdsudvalget d. 07-02-2023

**Mødedato**    Tirsdag d. 07. februar 2023 kl. 14:00

**Mødested**    Mødelokale B4, Regionshuset Viborg

## Indholdsfortegnelse

|                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Mødedeltagere.....                                                                              | 3  |
| Tema: børn og unge i psykisk mistrivsel.....                                                    | 4  |
| Status på fælles indsats vedr. overvægt i Midtjylland: anbefalinger til det videre arbejde..... | 6  |
| Proces for tværsektoriel handleplan på akutområdet.....                                         | 8  |
| Afrunding af Partnerskab for tobaksfri ungdomsuddannelser.....                                  | 10 |
| Skriftlig orientering: Afrapportering på indikatorer i Sundhedsaftalen og de Nationale Mål..... | 12 |
| Eventuelt.....                                                                                  | 13 |

# Punkt 1: Mødedeltagere

1-01-72-107-21

## Sagsfremstilling

Anders Kühnau, regionsrådsformand (A) (formand)  
Anne Marie Søe Nørgaard, regionsrådsmedlem (V)  
Else Søjmark, regionsrådsmedlem (A)  
Hanne Roed, regionsrådsmedlem (B)  
Ib Bjerregaard, regionsrådsmedlem (V)  
Niels Viggo Lynghøj, regionsrådsmedlem (A)  
Ulrik Wilbek, borgmester Viborg Kommune (V) (næstformand)  
Dorte West, borgmester Herning Kommune (V)  
Jacob Bundsgaard, borgmester Aarhus Kommune (A)  
Christian Budde, rådmand Sundhed og Omsorg Aarhus Kommune (V)  
Peter Sørensen, borgmester Horsens Kommune (A)  
Torben Hansen, borgmester Randers Kommune (A)  
Henrik Kise, formand PLO-Midtjylland  
Allan Høg Poulsen, konstitueret næstformand PLO-Midtjylland

Anders Kjærulff, koncerndirektør Region Midtjylland  
Lasse Jacobsen, kommunaldirektør Viborg Kommune  
Mette Andreassen, direktør Viborg Kommune  
Søren Liner Christensen, direktør Herning Kommune  
Kristine Lindeneg DrejØ, konstitueret kontorchef Sundhedsplanlægning Region Midtjylland  
Linda Bonde Kirkegaard, specialkonsulent Fælleskommunalt Social- og Sundhedssekretariat  
Jonna Holm Pedersen, specialkonsulent KKR Midtjylland  
Lisbeth Trøllund, chefkonsulent PLO-Midtjylland  
Helene Rosenbrandt, chefkonsulent Sundhedsplanlægning Region Midtjylland

## Beslutning

Der var afbud fra Jacob Bundsgaard.

## Punkt 2: Tema: børn og unge i psykisk mistrivsel

1-30-74-6-23

### Det indstilles,

- at Sundhedssamarbejdsudvalget tager inspirationskataloget til efterretning
- at Sundhedssamarbejdsudvalget drøfter, om udvalget har særlige fokusområder i den videre proces
- at Sundhedssamarbejdsudvalget sender inspirationskataloget til klyngerne mhp. inspiration til lokale prioriteringer ift. indsatser målrettet mental sundhed hos børn og unge
- at Sundhedssamarbejdsudvalget opfordrer sundhedsklyngerne til at pege på evt. fælles indsatsområder i de respektive klynger og på tværs af klyngerne

### Sagsfremstilling

*Punktet indledes med et oplæg ved Bjørn Holstein, professor emeritus, Statens Institut for Folkesundhed Syddansk Universitet, om Forebyggelse af psykisk mistrivsel og mentale helbredsproblemer blandt børn og unge. Bjørn Holstein har bl.a. forsket i mental sundhed, sociale forhold samt social ulighed i sundhed hos børn og unge 0-16 år. Bjørn Holstein har desuden været formand for arbejdsgruppen bag rapporten 'Mental sundhed og psykisk sygdom hos 0-9-årige børn' udgivet af Vidensråd for Forebyggelse.*

Sundhedssamarbejdsudvalget besluttede på møde i august 2022, at der skulle udarbejdes en oversigt over, hvilke indsatser der findes til børn og unge i psykisk mistrivsel i de midtjyske kommuner. På den baggrund blev kommunerne bedt om at udvælge indsatser, der virker mht. at forebygge og eventuelt behandle psykisk mistrivsel hos børn og unge og beskrive dem til Sundhedssamarbejdsudvalget. Indsatserne er samlet i et inspirationskatalog.

#### Inspirationskatalog om mental sundhed hos børn og unge

Indmeldingerne fra kommunerne har været afgrænset til 1-2 indsatser pr. kommune, hvor hver kommune har haft mulighed for at indmelde de indsatser, de finder mest relevante, og som har vist den bedste effekt til målgruppen. 13 kommuner har meldt tilbage med samlet 16 forskellige indsatser.

Indsatserne fra kommunerne er samlet i vedhæftede inspirationskatalog, hvor indsatsbeskrivelse, målgruppe og den dokumenterede effekt (opgjort internt i kommunen) fremgår. Inspirationskataloget er ikke en udtømmende liste over kommunale indsatser til børn og unge i psykisk mistrivsel, men det indeholder et udsnit af de indsatser, der findes til målgruppen, og som de pågældende kommuner har fundet mest virkningsfulde. Enkelte af indsatserne er indmeldt fra flere kommuner.

Indsatserne i inspirationskataloget er opdelt i forhold til forskellige udfordringer inden for psykisk mistrivsel hos børn og unge:

- Trivsels- og adfærdsproblemer
- Angst
- Depression
- Spiseforstyrrelser og selvskade
- Psykisk sårbarhed
- Misbrugsproblemer.

Inspirationskataloget viser, at der findes et relativt bredt spektrum af forskellige indsatser, fra det tidligt forebyggende med fokus på mental sundhed hos børn og unge til lettere behandling rettet mod børn og unge i psykisk mistrivsel.

Det politiske niveau i alle fem sundhedsklynger har prioriteret mental sundhed hos børn og unge som et specifikt indsatsområde i deres klynge. Det anbefales derfor, at inspirationskataloget udsendes til klyngerne med henblik på input til drøftelse af lokale prioriteringer i den enkelte klynge inden for indsatsområdet.

### Tiltag på vej

I arbejdsplan for 2023, som Sundhedssamarbejdsudvalget godkendte på møde i december 2022, er det anbefalet, at udmøntningen af psykiatriens 10-årsplan bør være styrende for det tværsektorielle samarbejde på psykiatriområdet i 2023. Nogle af de første indsatsområder i 10-årsplanen er et lettere behandlingstilbud forankret i kommunerne, styrkede indsatser for mennesker med svære psykiske lidelser samt en her-og-nu kapacitetspakke til den regionale psykiatri.

Der er derudover en række tiltag undervejs i det tværsektorielle samarbejde om psykiatrien i Midtjylland ift. børn og unge i psykisk mistrivsel:

- Samarbejdsaftale om børn og unge i psykisk mistrivsel (til godkendelse i byråd og regionsråd primo 2023)
- Fælles forpligtende forløb og handleplan mellem kommune, almen praksis og region (Børne- og Ungdomspsykiatrisk afdeling) (under udvikling i Syddjurs Kommune med forventet evaluering primo 2023)
- Forebyggelse og behandling af selvskade (under udvikling i tre sundhedsklynger (Horsens, Vest og Aarhus) med forventet status på arbejdet primo 2024).

## Beslutning

Bjørn Holstein var forhindret i at deltage. Der arbejdes på at få oplæg fra ham på næste møde. Som følge heraf blev drøftelse om, hvorvidt udvalget har særlige fokusområder i den videre proces udskudt.

Udvalget tog inspirationskataloget til efterretning, og det sendes ud til sundhedsklyngerne mhp. inspiration til lokale prioriteringer ift. indsatser målrettet mental sundhed hos børn og unge. Sundhedsklyngerne opfordres samtidig til at melde tilbage til Sundhedssamarbejdsudvalget med bud på fælles indsatsområder i de respektive sundhedsklynger og på tværs af sundhedsklyngerne, inden udvalget drøfter området på næste møde 8. maj 2023.

## Bilag

Inspirationskatalog

## Punkt 3: Status på fælles indsats vedr. overvægt i Midtjylland: anbefalinger til det videre arbejde

1-31-72-1015-19

### Det indstilles,

- at Sundhedssamarbejdsudvalget giver opbakning til de seks anbefalinger til det videre arbejde
- at Sundhedssamarbejdsudvalget drøfter ambitionsniveau og retning for det videre samarbejde på tværs af sektorer inden for overvægtsområdet (anbefaling 5) - herunder i hvilket omfang vi er indstillet på at forpligte os på samarbejde og fælles indsatser
- at Sundhedssamarbejdsudvalget tager notat om tendenser til virkningsfulde indsatser til efterretning

### Sagsfremstilling

Pia Ulv Helleland, direktør Lemvig Kommune og medformand for den tværsektorielle arbejdsgruppe vedr. fælles overvægtsindsats præsenterer forslag til anbefalinger til det videre arbejde vedr. overvægt.

Under fokusområdet fælles investering i forebyggelse i Sundhedsaftalen 2019-2023 er tværsektorielle indsatser vedr. overvægt prioriteret.

Derfor udarbejdede det tidligere Sundhedskoordinationsudvalg et politisk intentionspapir (godkendt i kommuner, region og PLO-Midtjylland og gældende fra april 2022) som rammesættende for den fremadrettede fælles prioritering i Midtjylland vedr. overvægt. I intentionspapiret prioriterer regionen, kommunerne og PLO-Midtjylland en fælles politisk målsætning om, at vi i Midtjylland vil se en reduktion i andelen af børn og unge med overvægt og svær overvægt i løbet af de næste 5-10 år.

Med henblik på at omsætte intentionspapiret til handling har en tværsektoriel arbejdsgruppe i regi af Sundhedsstyregruppen udarbejdet seks anbefalinger til det videre arbejde. Sundhedssamarbejdsudvalget drøfter på mødet anbefalingerne og tilkendegiver, om der er opbakning til anbefalingerne og til det videre arbejde.

### Anbefalinger til det videre arbejde

Sundhedsstyregruppen foreslår seks anbefalinger til det videre arbejde (jf. bilag med udkast til Anbefalinger fælles indsats overvægt i Midtjylland):

1. **Overvægt skal ses i et bredere perspektiv:** Handler om, at vi må tilgå emnet bredt og være opmærksomme på det komplekse og endnu uafklarede samspil mellem mange faktorer. Samtidig er det centralt at understøtte sund vægtudvikling gennem barndommen med en bred forebyggelsesindsats sideløbende med, at vi arbejder med behandling af overvægt, hvis vi vil lykkes med at knække kurven.
2. **Tendenser til virkningsfulde indsatser ift. børn og unge:** Overblik over hvilke indsatser vi har i dag i Midtjylland, og hvilke tendenser til virkningsfulde indsatser der findes pt.
3. **Etablering af en børnesundhedsprofil:** Så der systematisk indsamles data og viden om de midtjyske børns sundhed og trivsel.
4. **Udarbejde fælles indikatorer og fælles evalueringsskemaer:** Der er behov for opbygning af ensartet data om virkning og effekt af de indsatser, vi hver især og sammen sætter i gang.
5. **Samarbejde på tværs af sektorer:** Undersøge hvor fællesmængden mellem kommune, hospital og praktiserende læge er, og hvor der kan være behov for samarbejde på tværs.
6. **Kommunikation:** Skitsere den gode kommunikation i og om tilbud – både ift. borgerne og ift. fagprofessionelle, herunder hvad der kan løses i regi af det tværsektorielle samarbejde i Midtjylland.

### Overblik over indsatser i Midtjylland – tendenser til virkningsfulde indsatser (vedr. anbefaling to)

Der er dannet et overblik over, hvilke kommunale og regionale indsatser (drift og projekt) der findes i kommuner, almen praksis og på hospitaler i Midtjylland på nuværende tidspunkt målrettet forebyggelse, opsporing og behandling af moderat til svær overvægt hos børn og unge.

Det kan konstateres, at der er sparsom evidens for, hvilke indsatser der virker – både til at forebygge overvægt hos normalvægtige børn og unge og til at opretholde et vægttab. Der er derfor fortsat behov for forskning – både for at forstå mekanismerne bag børn og unges udvikling af overvægt og effekterne af indsatser, som har til hensigt at

forebygge overvægt. Men der er alligevel noget, der peger mere i én retning end andet. Der er derfor samlet et overblik over, hvilke tendenser til virkningsfulde indsatser der er på nuværende tidspunkt ift. børn og unge (jf. bilag).

Sundhedsstyrelsen sender overblikket til orientering og til inspiration i det lokale klyngesamarbejde.

### **Samarbejde på tværs af sektorer (vedr. anbefaling fem)**

Der kan være potentiale i at undersøge, hvor fællesmængden er mellem kommuner, hospitaler og praktiserende læger, når vi taler om en fælles overvægtsindsats. Dilemmaet er dog, hvor langt vi kan forpligte hinanden, da lovgivningen i dag ikke rummer en klar ansvarsfordeling mellem kommune og region.

Kommuner og regioner har ifølge lovgivningen et ansvar for forskellige dele af forebyggelses- og sundhedsfremmeopgaverne.

Kommunerne har ansvar for den borgerrettede forebyggelse, som skal medvirke til at sikre, at sygdomme ikke opstår. Der er dog ikke et krav om, at kommunerne skal have et tilbud målrettet forebyggelse af overvægt eller svær overvægt.

Derudover har kommunerne sammen med regionerne ansvaret for den patientrettede forebyggelse, der handler om at modvirke, at sygdomme forværres hos den gruppe af borgere, der har en kronisk sygdom eller lignende.

Regionen tilbyder patientrettet forebyggelse i sygehusvæsenet og i praksissektoren m.v., rådgivning i forhold til kommunernes forebyggelse- og sundhedsfremmeindsats samt behandling af sygdomsrelateret overvægt.

Af overblikket over indsatser i Midtjylland fremgår derfor forventeligt, at der er forskel på hvilke tilbud, der er i kommunerne og på hospitalerne, og ikke mindst forskel på, om der er etableret et tværsektorielt samarbejde.

Sundhedssamarbejdsudvalget drøfter på mødet ambitionsniveau og retning ift. at arbejde videre med at undersøge fællesmængde og muligheder for samarbejde på tværs af sektorer inden for overvægtsområdet - herunder i hvilket omfang vi er indstillet på at forpligte os på samarbejde og fælles indsatser.

## **Beslutning**

Oplæg med arbejdsgruppens anbefalinger er vedlagt.

Indstilling godkendt med bemærkning om, at indsatsområdet overvægt er en del af udmøntning af den eksisterende sundhedsaftale, og der i det kommende arbejde skal være meget fokus på at komme fra intentioner og analyser til handling og konkrete tilbud til borgerne. Ift. anbefaling 5 udtrykker Sundhedssamarbejdsudvalget vilje til at gå langt, hvor vi på tværs af sektorer forpligter os ift. samarbejde og fælles indsatser målrettet overvægt. Herunder også at der sker en større ensretning, så der er sammenlignelige tilbud til målgruppen på tværs af geografi. Med afsæt i dette udarbejder arbejdsgruppen nogle handlingsrettede spor og tilhørende målsætninger ift. indsatser målrettet overvægt.

## **Bilag**

Udkast-Anbefalinger fælles indsats overvægt i Midtjylland januar 23

Tendenser til virkningsfulde indsatser-januar 2023

SSU 070223 oplæg overvægt

## Punkt 4: Proces for tværsektoriel handleplan på akutområdet

1-31-72-840-22

### Det indstilles,

at Sundhedssamarbejdsudvalget godkender, at handleplan på akutområdet fornyes, samt at der indledes med et dataspor og et efterfølgende udviklingsspor

### Sagsfremstilling

Under fokusområdet sammen om ældre borgere i Sundhedsaftalen 2019-2023 er tværsektorielle indsatser vedr. akutområdet prioriteret. Derfor godkendte det tidligere Sundhedskoordinationsudvalg en handleplan om bedre brug af de samlede ressourcer på akutområdet med særligt fokus på (gen)indlæggelser (godkendt 30. oktober 2019).

Der er imidlertid sket meget på akutområdet, siden handleplanen blev igangsat ultimo 2019, hvorfor Sundhedsstyrelsen foreslår, at der nu igangsættes en proces, der leder frem til en ny handleplan for akutområdet, så den flugter med det aktuelle udfordringsbillede og de kommende nationale tiltag – sundhedsreformen rummer en kommende national kvalitetsplan for det nære sundhedsvæsen, herunder en kvalitetspakke målrettet de kommunale akutfunktioner. Den nye regering har desuden varslet nye nationale tiltag på akutområdet i form af en akutplan samt en strukturkommission, der skal se på den fremtidige organisering af sundhedsvæsenet.

Fornyelse af handleplanen skal desuden ses i lyset af, at Sundhedssamarbejdsudvalget i debatoplægget til Sundhedsaftalen 2024-2027 har peget på forslag om at prioritere 'borgere med kronisk sygdom – med fokus på de med størst behov og størst kompleksitet'. Dette er borgere, der ofte har mange akutte kontakter til sundhedsvæsenet, herunder mange akutte (gen)indlæggelser. Derfor lægges der op til, at man med afsæt i tilgængelige data søger at identificere konkrete målgrupper, som man gennem et tættere tværsektorielt samarbejde kan gøre en forskel for.

### Forslag til den videre proces for fornyelse af handleplan på akutområdet

Det foreslås, at en proces for fornyelse af handleplan på akutområdet kører i to spor: et dataspor og et udviklingsspor.

Dataspor: Processen begynder med indsamling og præsentation af relevante data på det tværsektorielle sundheds- og ældreområde for at etablere fælles viden og forståelse af udfordringsbilledet i den midtjyske region samt skabe udgangspunkt for drøftelse af potentialer for tværsektorielle indsatser. Data og vurdering af potentialer for indsatser præsenteres for Sundhedsstyrelsen og Sundhedssamarbejdsudvalget i april/maj 2023.

Udviklingsspor: På baggrund af input fra Sundhedsstyrelsen og prioriteringer i Sundhedssamarbejdsudvalget udarbejdes en ny handleplan for akutområdet. Der skal i arbejdet tages højde for kommende nationale initiativer på akutområdet og eksisterende tiltag på akutområdet i Midtjylland. En ny handleplan forventes at kunne præsenteres for Sundhedsstyrelsen og Sundhedssamarbejdsudvalget i september 2023.

Til at drøfte data og pege på potentialer for tværsektorielle indsatser i en ny handleplan samt efterfølgende udarbejde en handleplan nedsættes en tværsektoriel arbejdsgruppe med repræsentanter fra kommuner, almen praksis og regionen, herunder akuthospitaler, Præhospitalet og Psykiatrien.

### De næste skridt

Sundhedsstyrelsen præsenteres for data og potentialer i april og Sundhedssamarbejdsudvalget i maj 2023.

### Tidsplan

|                    |                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 21. april 2023     | Sundhedsstyrelsen: Temadrøftelse om akutområdet. Præsentation af dataspor ved arbejdsgruppens formandskab og drøftelse af det strategiske arbejde med akutområdet, herunder hvad ambitionsniveauet for en tværsektoriel handleplan på akutområdet kan være. |
| 8. maj 2023        | Sundhedssamarbejdsudvalget: Præsentation af dataspor og oplæg om akutområdet (vidensopbygning) samt administrativt bud på potentialer mhp., at Sundhedssamarbejdsudvalget sætter ambitionsniveau og evt. retning for en handleplan.                         |
| 15. september 2023 | Sundhedsstyrelsen: Behandle handleplan og evt. kommissorier for videre arbejde. Desuden drøfte arbejdet med kvalitetspakke på akutområdet.                                                                                                                  |

- |                          |                                                                                                                                                       |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 29.<br>september<br>2023 | Sundhedssamarbejdsudvalget: Godkende handleplan og evt. kommissorier for videre arbejde. Desuden godkende arbejdet med kvalitetspakke på akutområdet. |
| 13.<br>november<br>2023  | Sundhedsstyregruppen: Orientering om arbejde på baggrund af ny handleplan på akutområdet.                                                             |
| 1.<br>december<br>2023   | Sundhedssamarbejdsudvalget: Orientering om arbejde på baggrund af ny handleplan på akutområdet.                                                       |

## **Beslutning**

Indstilling godkendt.

## Punkt 5: Afrunding af Partnerskab for tobaksfri ungdomsuddannelser

1-31-72-144-20

### Det indstilles,

- at Partnerskab for tobaksfri ungdomsuddannelser afrundes, og at indsatsen løftes videre i regi af lokale netværk og nationale tiltag, og
- at status på partnerskabets aktiviteter i 2022 tages til orientering

### Sagsfremstilling

Sundhedssamarbejdsudvalget orienteres om status på Partnerskab for tobaksfri ungdomsuddannelser 2022, som er et initiativ igangsat i regi af Sundhedsaftalen 2019-2023 under indsatsområdet fælles investering i forebyggelse. På baggrund af status for 2022 anbefaler partnerskabets styregruppe at afrunde partnerskabet i løbet af 1. halvår 2023.

### Baggrund

I Midtjylland er der i 2021 etableret et frivilligt partnerskab for tobaksfri ungdomsuddannelser mellem Region Midtjylland, de midtjyske kommuner, ungdomsuddannelser, forberedende grunduddannelser (FGU'erne) og Kræftens Bekæmpelse. Partnerskabet samler ressourcerne i forhold til at understøtte implementeringen af tobaksfri skoletid og bygger på en fælles vision om, at ingen unge i Region Midtjylland skal være afhængige af tobak. Derfor samler partnerskabet de forskellige aktører om at skabe fælles fokus på tobaksfri uddannelsesmiljøer og bygge ovenpå igangværende indsatser på tobaksforebyggelsesområdet.

For at sikre, at partnerskabet har den ønskede effekt, evalueres partnerskabet årligt.

Sundhedssamarbejdsudvalget tog på mødet 10. august 2022 evaluering af partnerskabets første 1,5 år til efterretning.

### Aktiviteter

Omdrejningspunktet for partnerskabet er en hjemmeside, som er udviklet til ungdomsuddannelserne - [www.tobaksfri.rm.dk](http://www.tobaksfri.rm.dk). Hjemmesiden samler de eksisterende ressourcer på området, herunder erfaringer, viden, redskaber til implementering, kontaktoplysninger og meget andet af relevans for ungdomsuddannelserne. Formålet med hjemmesiden er at understøtte, at alle kan få succes med at implementere tobaksfri skoletid. I tillæg til hjemmesiden er netværksopbygning et centralt element i partnerskabet. Dette både for at sikre videndeling og erfaringer og for at skabe rammer for samarbejde på tværs af sektorer og geografi.

Partnerskabssekretariatet har derfor bl.a. tilbudt rådgivning og sparring til medlemsuddannelser, stået for planlægning og afvikling af arrangementer, udviklet og opdateret hjemmesiden, lanceret et nyhedsbrev samt udarbejdet en evaluering af partnerskabet.

### Status på partnerskabet 2022

I partnerskabsaftalen er opsat en fælles målsætning om, at 75 % af ungdomsuddannelserne i Region Midtjylland tilslutter sig partnerskabet. Primo december 2022 er 36 ungdomsuddannelser, hvilket svarer til lidt over halvdelen af alle ungdomsuddannelser i Region Midtjylland, tiltrådt partnerskabet. Målsætningen er således ikke nået på nuværende tidspunkt. Til sammenligning var der ultimo 2021 31 ungdomsuddannelser tilknyttet partnerskabet. Den manglende målopfyldelse kan på den ene side ses som et udtryk for, at de resterende ungdomsuddannelser har deres egne tobaksindsatser og lokale samarbejder og derfor ikke har et behov for et samarbejde på tværs af regionen. På den anden side kan det også tolkes som en opprioritering af andre områder end tobaksområdet. De deltagende ungdomsuddannelser i partnerskabet giver alle udtryk for, at de mest har brugt partnerskabet til at søge viden, og at de har konkrete samarbejder på området med beliggenhedskommunerne. Dermed minimeres behovet for partnerskabet.

Fokus i partnerskabet i 2022 har særligt været på at understøtte FGU-skolerne, hvor der opleves særlige udfordringer med tobaksfri skoletid.

### Anbefaling om afrunding af partnerskabet

På baggrund af status for 2022 anbefaler partnerskabets styregruppe at afrunde partnerskabet i løbet af 1. halvår 2023. Dette skyldes en dalende efterspørgsel på partnerskabets ydelser i 2022. Det tyder således på, at partnerskabet har haft sin tid og formål, og at der nu er brug for et andet take ift. at komme videre med implementering af tobaksfri ungdomsuddannelser. Målet er stadig vigtigt, men midlet til at indfri det, vurderes at være et andet. Styregruppen peger på, at lokale netværk om den enkelte ungdomsuddannelse er vigtige i denne fase (ungdomsuddannelse, kommune mv.). Samtidig løfter nationale tiltag som Røgfri Fremtid ligeledes

problemstillingen. Den viden, partnerskabet har samlet og opbygget på den fælles hjemmeside, vil stadig være tilgængelig.

Sundhedsstyregruppen har afsat 100.000 kr. pr. år i tre år (2021-2023) fra Beredskabspuljen under Folkesundhed i Midten til at finansiere udgifter til drift af partnerskabet. De afsatte midler er primært blevet brugt til at sekretariatsbetjene partnerskabet. Afvikles partnerskabet ½ år før tid, vil de ellers afsatte midler forblive i Beredskabspuljen.

### **Den videre indsats vedr. forebyggelse af unges forbrug af tobak og røgfri nikotinprodukter**

Sundhedssamarbejdsudvalget efterspurgte på mødet 19. december 2022, at Sundhedsstyregruppen kigger på forslag til et fokus på røgfri nikotinprodukter fx snus i arbejdet med udmøntning af sundhedsaftalen i 2023. [SRØG - en undersøgelse af tobak, adfærd og regler](#) fra 2021 viser bl.a., at andelen af unge, der bruger røgfri nikotinprodukter fx. snus, er steget fra 9,1% i 2020 til 11,4% i 2021. Der ses bl.a. en tendens til, at eksrygere rykker deres forbrug over til snus.

Sundhedsstyregruppen har derfor frem mod næste møde i Sundhedssamarbejdsudvalget i maj 2023 igangsat en afdækning af lokale tiltag og samarbejder, herunder lokalt netværkssamarbejde mellem ungdomsuddannelser og beliggenhedskommuner.

Derudover kan fremhæves, at partnerskabet i 2021 og 2022 har haft stort fokus på røgfri nikotinprodukter – herunder snusproblematikken. Partnerskabet har inkluderet viden om snus i sine aktiviteter i 2021 og 2022 – dvs. både på hjemmesiden, i nyhedsbreve og i afholdte webinarer (i 2021 er der afholdt webinarer med overskrifterne: Snus og tobaksfri skoletid og Snus og andre nikotinprodukter samt et sparringsmøde om snus og tobaksfri skoletid). Skoler, ungdomsuddannelser og kommunerne har stort fokus på snus, og det kan ligeledes være et særligt opmærksomhedsområde for de lokale netværk.

Endvidere er den nationale bevågenhed og fokus på røgfri nikotinprodukter stor – bl.a. har Sundhedsstyrelsen netop lanceret en kampagne om nikotinprodukter målrettet forældre, og der findes flere hjemmesider, som adresserer problematikken, herunder [www.myteromsnus.dk](http://www.myteromsnus.dk) og <https://www.cancer.dk/snusfornuft/>. Det nationale partnerskab Røgfri Fremtid beskæftiger sig også med snusproblematikken.

Slutteligt kan fremhæves de lovgivningsmæssige udfordringer ift. snus og røgfri nikotinprodukter, som vi tværsektorielt evt. kan overveje at rette opmærksomheden mod.

Der er flere områder, hvor lovgivningen ift. snus og røgfri nikotinprodukter ikke følger lovgivningen for cigaretter, fx:

- Afgifter; der er indført afgifter på nikotinposer pr. 1. juli 2022, men der er ikke regler om størrelse på pakkerne. Det gør det uigennemskueligt at se, om producenterne underminerer prisstigningerne, som det tidligere har været tilfældet med cigaretter. Samtidig kan det være svært for forbrugerne at gennemskue priserne.
- Nikotinposer er ikke omfattet af regler om standardiserede pakker og forslag om forbud mod søde smage.
- Det er tilladt at sælge røgfri tobak og nikotinposer online.

Sundhedskoordinationsudvalget har tidligere rettet en fælles henvendelse til Sundhedsministeriet for at gøre opmærksom på uhensigtsmæssigheder i forhold til lovgivning vedrørende tobak og cigaretter.

## **Beslutning**

Indstilling godkendt.

## Punkt 6: Skriftlig orientering: Afrapportering på indikatorer i Sundhedsaftalen og de Nationale Mål

1-40-72-2-14

### Det indstilles,

at Sundhedssamarbejdsudvalget orienteres om status på indikatorer i Sundhedsaftalen 2019-2023 og de nationale mål.

### Sagsfremstilling

I Sundhedsaftaleperioden 2019-2023 er der blevet arbejdet med tre overordnede indsatsområder med tilhørende fælles forpligtende målsætninger. Til hver målsætning er der udpeget få målbare indikatorer med henblik på løbende at kunne følge op på sundhedsaftalen. Indikatorerne blev valgt med afsæt i eksisterende tilgængelige data og skal ses som udtryk for, om vi bevæger os i den ønskede retning i forhold til de opsatte målsætninger.

Vedlagt som bilag er en opfølgning på indikatorerne i Sundhedsaftalen 2019-2023, samt på de indikatorer i de nationale mål der er relevante for det tværsektorielle område (og som regionen har data på). Data opgøres som tidsserier for de seneste to år således, at det er muligt at sige noget om, hvorvidt der er sket vedvarende ændringer (forbedringer/forværringer eller ændringer i niveau) inden for de enkelte områder.

Nedenfor opsummeres nogle af resultaterne i statusrapporten:

- Udviklingen i antal akutte indlæggelser blandt ældre har ligget stabilt hen over de seneste to år og svinger omkring 6000 akutte indlæggelser månedligt.
- Udviklingen i brugen af tvangsindlæggelser ligger også stabilt, og der er således ikke sket vedvarende forbedringer eller forværringer på området. Data viser, at en stor del af de tvangsindlagte er unge kvinder, og at disse ofte har flere tvangsindlæggelser inden for korte perioder.
- Udviklingen i andelen af akutte somatiske genindlæggelser samt forebyggelige indlæggelser blandt ældre ligger stabilt. Ser man nærmere på data for genindlæggelser ses, at en stor del af de genindlagte ældre bliver genindlagt med aktionsdiagnoserne dyspnø (åndenød), akutte mavesmerter, atrieflagren eller atrieflimren, pneumoni (lungebetændelse) og KOL.
- I seneste periode ses en stigning i andelen af akutte genindlæggelser (opgjort på alle patientgrupper og ikke kun de ældre i somatikken). Jf. ovenfor bliver en stor del af de genindlagte ældre genindlagt med aktionsdiagnoserne dyspnø (åndenød) mm. I de yngre aldersgrupper (20-29 år samt 30-39 år) er paranoid skizofreni, emotionelt ustabil personlighedsstruktur af borderline type samt akutte mavesmerter de hyppigste genindlæggelsesdiagnoser.

### Beslutning

Status på indikatorer i Sundhedsaftalen 2019-2023 og de nationale mål blev taget til orientering.

I forhold til stigning i andel af akutte indlæggelser bemærkede PLO-Midtjylland, at Sundhedsstyregruppen i november 2021 drøftede handlemuligheder ift. det øgede pres på sundhedsvæsenet og den akutte aktivitet. I den forbindelse præsenterede PLO-Midtjylland en 11-punkts plan, der kan inddrages i arbejdet med tværsektoriel handleplan på akutområdet jf. punkt 4.

### Bilag

Afrapportering\_indikatorer i Sundhedsaftale\_nationale mål\_2022

## **Punkt 7: Eventuelt**

1-01-72-107-21

### **Beslutning**

Regionen orienterede om, at der forberedes en sag om 72 timers behandlingsansvar i Region Midtjylland til politisk behandling.